

A pozsonyi városháza átalakítási tervpályázata.

Építési program.

A tervezésnél a következők veendőik figyelembe:

1. A primási palota műemlék, ezen tehát az új szárny csatlakozásánál oly változtatások, melyek a műemlék jellegét sértenék, feltétlenül kizárandók.

2. A primási palota I. emeletén az utcai helyiségek bizottsági tanácskozási termeknek, a polgármester fogadótermének és dolgozószobájának, a nagyterem pedig tanácsteremnek fog használni. A II. emeleti, valamint a mezzanin-helyiségekben egyéb hivatalok helyeztetnek el. *Megjegyeztetik, hogy a fölépcső csak az I. emeletig vezet.*

3. Az új összekötő szárny egészen alapincézve, háromemeletesre tervezendő olyképpen, hogy az a régi városháza és a primási palota között a leg-
rövidebb összeköttetést létesítse. Ebben helyezendők el a kimutatásban foglalt helyiségek, egy 2 m karszélességű tágas fölépcső, a személyfelvonó-lift és klozetek. A közlekedő folyosó 2:50 m szélesre, a szobák átlagosan 6:00 m mélységgel, az emelet padlótól padlóig 4:00 m magassággal tervezendők, de az összekötő szárny fedelének gerincmagassága a régi városház fedelének gerincmagasságát semmi körülmények között sem haladhatja meg. A városház és a primási palota padlómagasságai közötti különbözet lépcsők által egyenlítő ki, de kívánatos, hogy az új szárny és a primási palota I. emeletének padlómagasságai lehetőleg egyezzenek.

4. Az összekötő szárny építészeti kiképzésére nézve kívánatos, hogy az a régi városház egyszerű építési modorával ne álljon ellentétben.

5. A Batthyány-tér felé néző szárny megtervezésénél a következők veendőik figyelembe:

a) Az épület a régi városház bal oldalszárnyának folytatását képezvén, a városház főtéri homlokzatának magassága, külső kiképzése és fedélmagassága az új szárnynál is teljesen megtartandó és az udvari arkádos folyosó is, a régivel meg egyezően, az új összekötő szárny folyosójáig folytatandó.

b) Ezen épületrész alapincézetlenül tervezendő, a helyiségek mélysége 6 m-ben, belső magasságuk 3:60 m-ben állapítatik meg. Külön lépcső e szárny részére nem szükséges.

c) Ezen új szárny földszintjén egy körülbelül 5:00 m széles, rácsos kapuval elzárható átjáró tervezendő, mely a városház udvaráról a Batthyány-térre vezet.

Szükséges helyiségek: Egyemeletes épület a Batthyány-téren. Földszint: városkapitányi hivatal, átjáró. I. emelet: városkapitányi hivatal. Háromemeletes középépület. Földalatti helyiségek: városkapitányság (börtön), raktárhelyiségek (esetl. börtönök). Földszint: városkapitányi hivatal, 2 litografia, adóügyosztály. I. emelet: adóügyosztály, szegényügyosztály. II. emelet: 1 üres szoba (20 m²) és kézbesítés, erdőhivatal, katonai hivatal. III. emelet: mérnöki hivatal.

Führer Zsigmond Fiai

NYIREGYHÁZA.

Mész-, építési kő-, cement és sírkőraktár.
Mészégető kemencék: DIÓSGYÖRÖTT
és REVEN. ... TEGLAGYÁR.
Kőfejtési telepek: Bodrogkeresztúr, Sze-
... rens, Tarcal és Bodrogszentcsanak.

FELLNER LEO

műszaki papírgyára, Bpest,
V., Váci-ut 4. : Telefon 28-48.
Sürgőnyezim: Pozitív Budapest.

Fénymásolópapír és vász-
nak. Rajz-, vázlat-, má-
sólópapír és vásznak. Tel-
jes fénymásolati berende-
zések. Rajz-, frószterek
és építészeti nyomtatvá-
nyok dús választékban.

FORGÓ ÉS TÁRSA

üvegezési
vállalat ::

Budapest, VII., Dohány-utca 16-18.

— Elvállal mindenféle épületüvegezést. —

FURMANN GYULA

BUDAPEST, VII. DOB-UTCA 14. SZÁM.
Építészeti tervek passepartourosítását és cachirozását a
legnagyobb gondnal és ízléssel készíti.

A bírálati jegyzőkönyvből.

Felvétetett Pozsonyban, 1907 november hó 7, 8, 9-én. Jelen voltak **Brolly Tivadar** kir. tan. polgármester elnöklété alatt: a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet képviselőjében **Nagy Virgil**, a Magyar Építőművészek Szövetsége képviselőjében **Messinger Alajos**, a Műemlékek Országos Bizottsága részéről **Schulek Frigyes** és **Möller István**, Pozsony város részéről **Erémít Lajos**, **Feigler Sándor** építészek, **Laubner Gyula** főmérnök és **Durvay Antal**.

Beérkezett a következő 10 pályamű: 1. „Régi-ség”; 2. „Három udvar”; 3. „Összhang”; 4. Román Miklós és Ernő budapesti építészek terve; 5. „Lát-kép”; 6. „Akreol”; 7. „Pozsony”; 8. Tóry Emil budapesti építész terve; 9. „Primás”; 10. „Oszlop”.

„Három udvar” jellegű pályamű alaprajzi diszpozíciója könnyen áttekinthető; az udvarokat tágasan tervezi, a helyiségeket helyesen csoportosítja és a közlekedési igényeknek is teljesen megfelel. A különböző épületrészek különböző padló-magasságait a legjobban egyeztetni össze. Nevezetesen az új szárny II. emeleti padlója a primási palota I. emeleti padlómagasságával csaknem összesik. A fölépcsőt az összes tervek közül a legcélszerűbben helyezte el, amennyiben a városháza jövődöbeli főbejáratának helyesen a primási palota főbejáratát tekinti és ehhez képest a fölépcsőt a primási palota és az új szárny csatlakozásával tervezi. Csak annyiban volna célszerűbben a lépcső elrendezhető, hogy az alkalmasabb közlekedésre való tekintettel a belépőt nem a primási palota felé, hanem a kiszélesítendő folyosó felé helyezné.

A fölépcsőn kívül az új szárnynak a régi városházához való csatlakozásánál egy elég tágas mellék-lépcső talál elhelyezést, ami minden tekintetben előnyösnek mondható.

A folyosó világítása kifogástalan, klozetek elhelyezése és nagysága megfelelő.

A Batthyány-téri szárnyban tervezett átjáró és annak elrendezése a program követelményeit teljesen kielégíti. A helyiségek száma és területe, valamint az emeletmagasságok a program kívánalmainak megfelelnek, sőt előnyképpen megemlíthető, hogy még egynéhány rendelkezésre álló helyiség a programon felül is marad, lényeges költségemelés nélkül.

A Batthyány-téri épületszárny külső és belső homlokzata a régi városház jellegében van tartva. A tervezet azonban nem tartalmazván sem a primási palotához való csatlakozás módját, sem az összekötő szárny udvari homlokzatát, ezen részek a szükséges támpontok hiányában megbírálnak nem voltak. Egyéb előnye még a tervezetnek, hogy a városház-utcai vonaltöréshez ragaszkodik. Az átszámított építési költség 258.000 korona.

„Pozsony” jellegű pályamű általános alapelrendezése világos és áttekinthető. A helyiségek és folyosók csoportosítása és megvilágítása megfelelő. A tervezett 2 klozet-csoport túlságosan szűk. Az emeletsorok padlómagasságainak összeegyeztetése nem mondható sikerültnek, amennyiben tervező azon igyekezetének, hogy jól világított pincehelyiséget teremtsen, feláldozta az egyes épületrészek közötti közlekedés kényelmességét, így pl. az Apponyi-ház kapuján bejárva, az új szárny föld-szintjére 2-90 m magasra kell felmenni, az Apponyi-ház és városház közötti folyosót egy 2 m-t fel-fel és ismét 1-35 m lefelé vezető lépcső szakítja meg, az új szárny földszintjéről pedig ismét 2-85 m-t kell a primási palota földszintjére lehaladni. Az új szárny II. emelele padlólól padlóig csak 3-60 m, úgyszintén a III. em. belvilágban csak 3-20 m magas, ami a programmal ellenkezik. Azonkívül nagy hátrány, hogy a III. emelet a primási palota II. emeletével egyáltalán nincs összekötve, dacára annak, hogy a padlókülönbség csak 0-90 m és a közlekedési lehetőség itt okvet-lenül szükséges.

A fölépcső elhelyezése nem célszerűtlen, bár előnyösebb volna, ha ez a fölépcső a primási palotá-hoz közelebb volna, amely esetben a primási palota belsejében tervezett, célszerűtlenül diszponált mellék-lépcső is elmaradhatna, melynek létesítése egy helyiség feláldozásával járna.

A tervezett új szárnyak általán túl magasak, mi-által fölösleges módon szorítja be a nagy udvar levegőjét s korlátozza annak világosságát, azon-kívül az összekötő szárny fedélzetére nem jut elég szerkezeti magasság. Az összekötő szárny tető nél-küli megjelenése különben is rideg és ellenkezik a tetővel ellátott többi épületekével.

A nagy udvar architektúrája, eltekintve a túl-nagy és a stílustól elütő huszártoronytól, alkal-mazkodik a régi épületek jellegéhez; továbbá előnyös, hogy a Batthyány-téri homlokzat a városház jellegét külsőleg is kifejezi. A helyesbített összköltség 280.000 korona.

„Primás”. Az új helyiségek és folyosók jól vannak csoportosítva és világítva és közlekedés szempontjából is jól megoldottak.

Három elég nagy és jóalakú udvari tervez. Végre nem hajtható az Apponyi-ház udvari szárnyában jelenleg elhelyezett árnyékszék és világító udvar megszüntetése, illetőleg annak a területnek terve-zett új beépítése.

Hasonlóképp nem helyeselhető a primási palota utolsó szobájában emeletenként beépített, különben is rosszul világított és túlkicsiny klozet-csoport létesítése.

A városház-utcai régi épületszárnyak a Batthyány-térig terjedő sarkát a program ellenére átalakítja és azzal annak egységét megbontja.

NEUSCHLOSS ÖDÖN és MARCEL

Gőzfűrés, faáru és parkettgyár. Ács és asztalos-üzlet.
Építési vállalat. — Pozsonyi-út 21—23. szám.

SZABÓ ANTAL szobrász

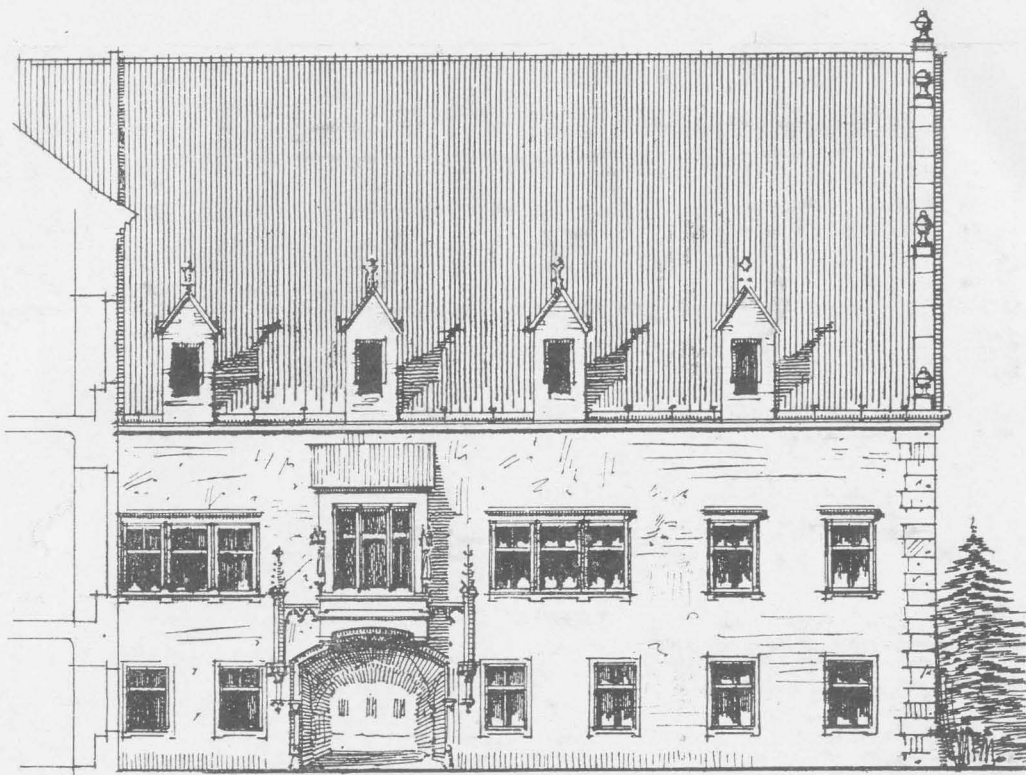
VII. KER., VÁROSLIGETI-FASOR 39—41.

„Satorin” köhabarcs-anyag

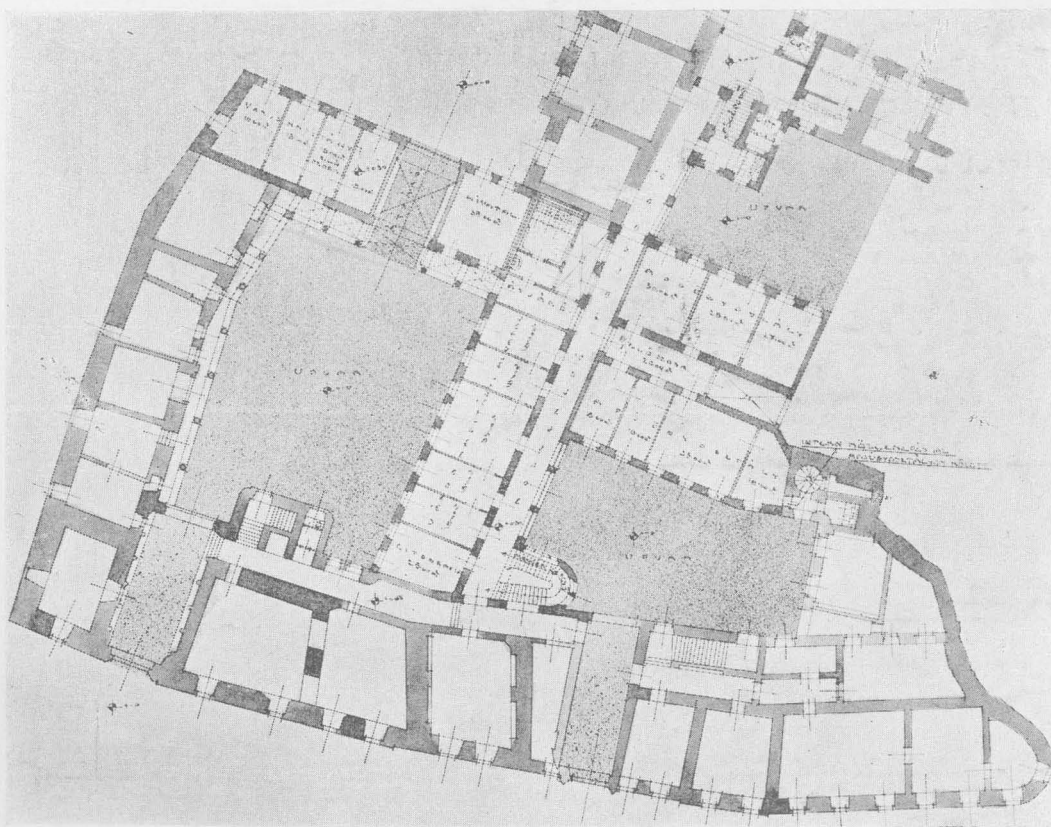
olcsó és kitűnő építőanyag, fagymentes, színtartó, kőkemény, plasztikus. — Több színben szállítja
Sátori-gyár Budapest. IX., Dandár-u. 25.

MARGITTA IGNÁC

mázoló mester. Budapesten, VII., Dohány-u. 34.

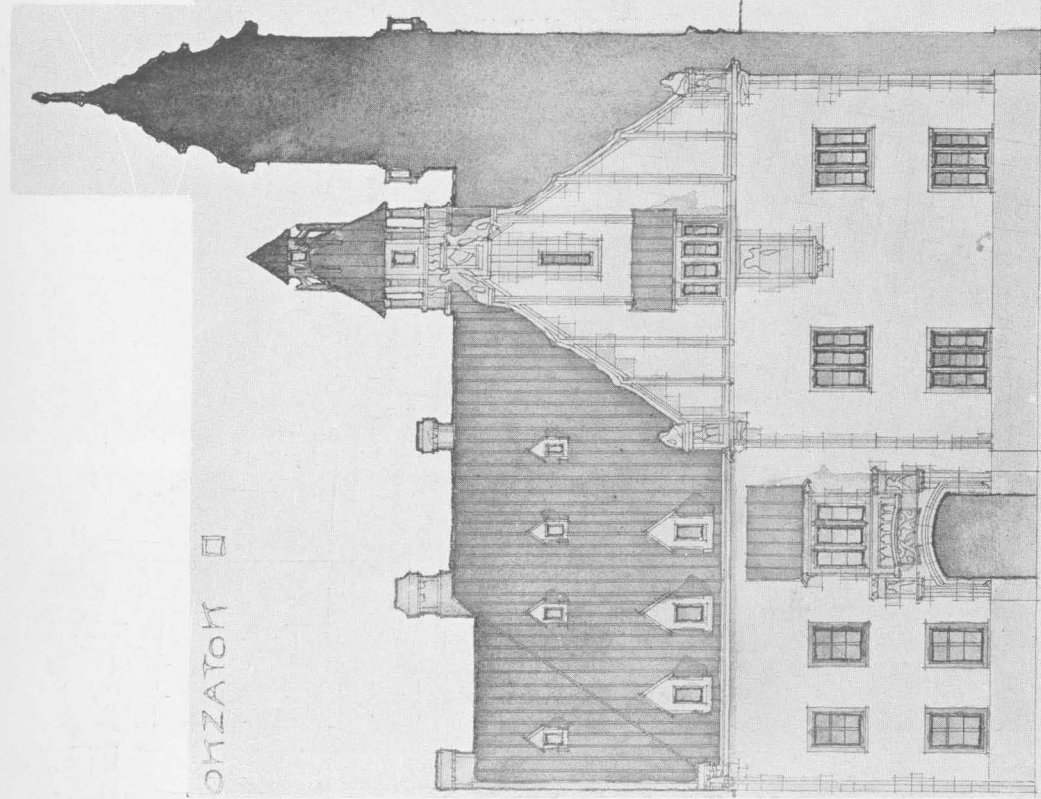
HOMLOKZAT.

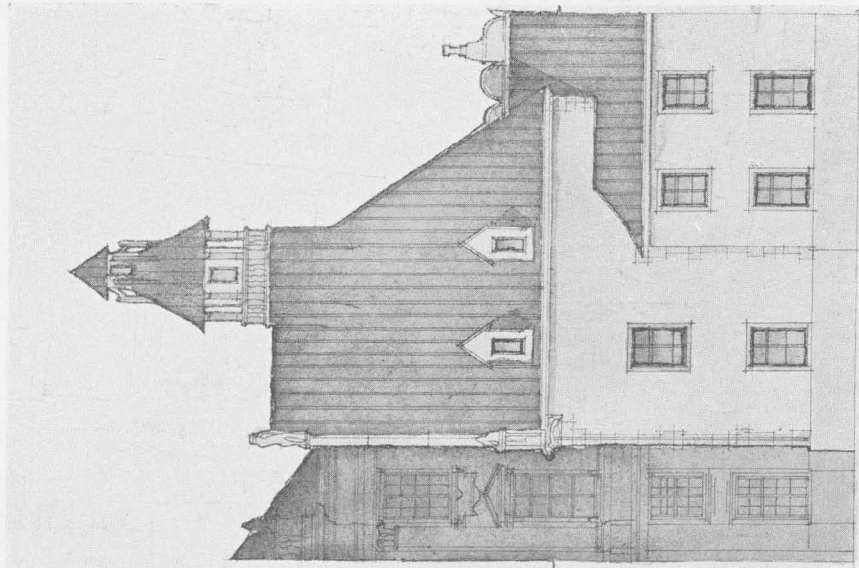
FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

I. DIJ. — JELIGE: HÁROM ULVAR.

HÜBNER JENŐ ÉS MESZNER SEBESTYÉN BUDAPEST.

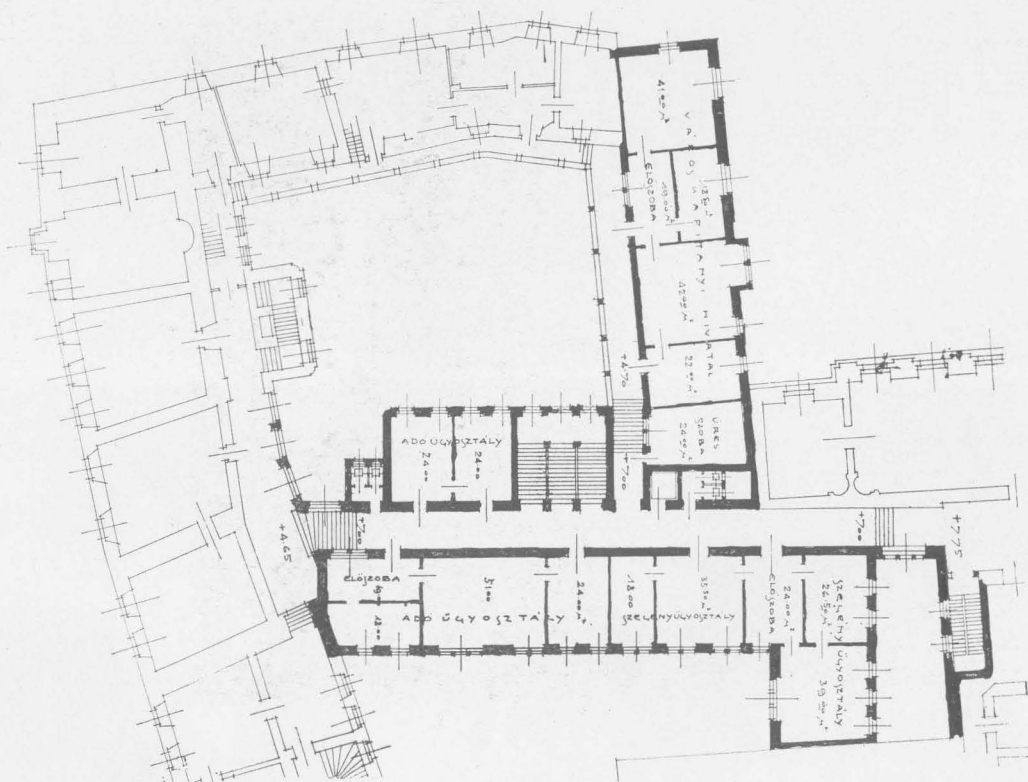
II. Dfj. JELIGE: POZSONY.

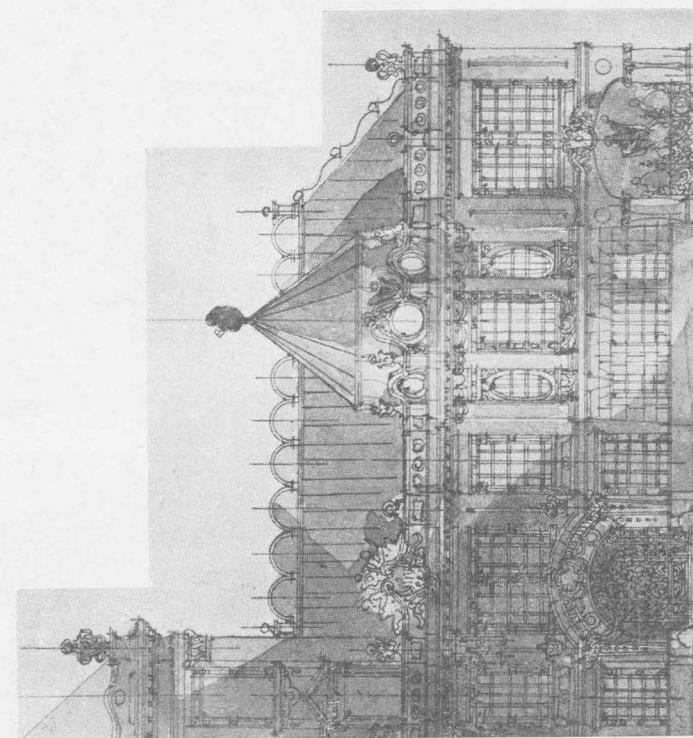
SCHULDNER ÉS WANNENMACHER, BUDAPEST.

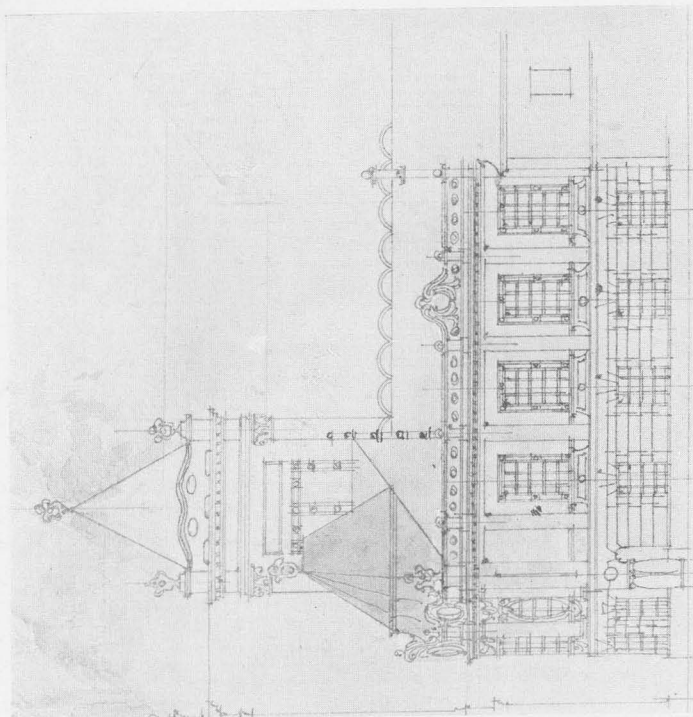
FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

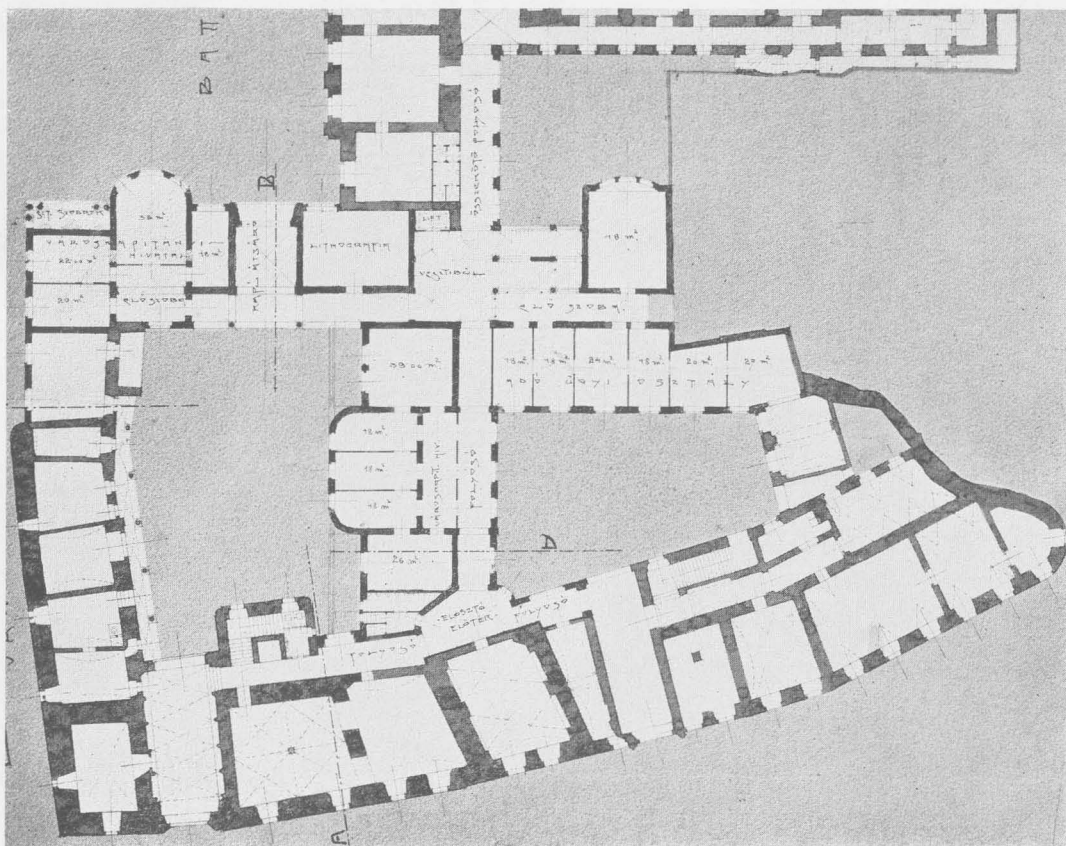
I. EM. ALAPRAJZ.

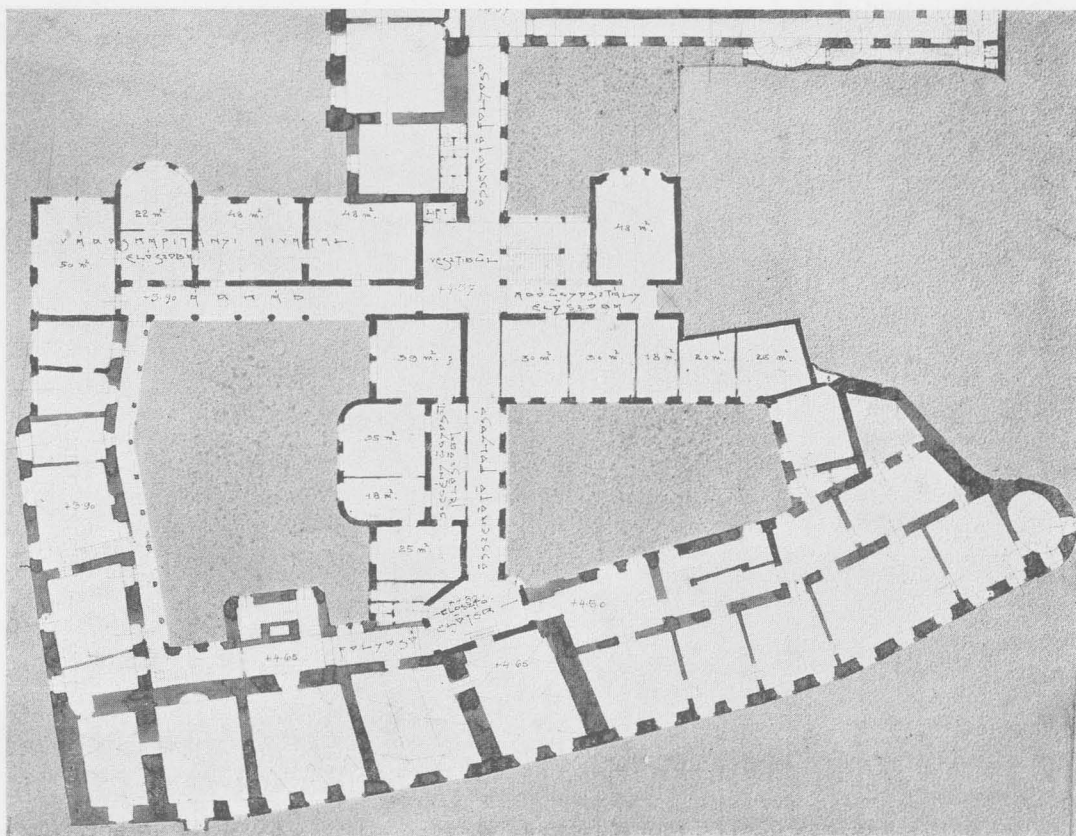
MEGVETT TERV. — JELIGE: PRIMÁS.

HOMLOKZATOK.

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

I. EM. ALAPRAJZ.

Az emeletsorok összeegyeztetése megfelel a program követelményeinek.

A főlépcső elhelyezése, valamint a folyosó mentén elhelyezett előterek létesítése célszerű.

A Batthyány-téri homlokzat architektúrája túlságosan finomra és gazdagra van tervezve. Ezen finomítás idegen jellege ellentétbe jut a primási palota architektúrájával és a városház-utcai régi épületrésszel is. Sajnos, hogy ez az egyébiránt szép architektúra itt nincs helyén és ellentétben is van a programmal.

Az udvari összekötő szárny csatlakozását a primási palotával egy erősen kiképzett, toronyszerű tetővel fedett épületrésszel közvetíti, amelyre a primási palota architektúráját részben át is viszi, miáltal az úgy tűnik fel, mintha a primási palota tartozéka volna. A primási palota architektúrájának ezen meghosszabbítása a palota rovására van, mert túlzásba viszi annak tagoltságát.

A nagy udvari homlokzat közepének kitolása és a többféle stílus motívumainak felhasználása az udvar egységes jellegének ártalmára van.

Építési költség 303.000 korona.

A beérkezett tervek beható megbirálása után, mérlegelve a mutatkozó előnyöket és hátrányokat, a bíráló-bizottság legjobbnak találta és a 2000 kor. első díjat odaítélte a „Három udvar” jeligéjű, az 1000 kor. második díjat pedig a „Pozsony” jeligéjű pályaműnek.

A második díj odaítélésénél a bíráló-bizottságot az a szempont vezette, hogy dacára annak, hogy ez a terv is némi tekintetben a programtól eltér, mégis a többi pályatervekkel szemben a legcsekélyebb módosításokkal közelíti meg a programot.

A jeligés levelek felbontása után kitűnt, hogy az I. díjjal jutalmazott pályamű szerzői *Hübner Jenő* és *Mészner Sebestyén* budapesti építészek, a II. díjjal jutalmazott pályamű szerzői *Schuldner Miklós* és *Wannenmacher Fábán* budapesti építészek.

Megvételre ajánlja a bizottság a „Primás” jeligéjű tervet, — tervezték *Komor és Jakab* budapesti építészek — és az „Akreal” jeligéjűt — tervezte *Lux Kálmán* budapesti építész — a Batthyány-téri épületszárny helyes építészeti kiképzésére való tekintettel.

TAKÁCS LÁSZLÓ mázoló-
mester.
Budapest, VIII., Hunyadi-utca 39. sz.

RELLA VASBETON Telefon
69—77.
Budapest, VIII., Sándor-tér 3. szám.

BÁNYAY VIKTOR műasztalos
Mintatermek: V., Lipót-körút 20.
Gyár: V., Váci-út 74. Telefon 65—82.

SOMLÓ JENŐ műasztalos
Budapest, VII., Amazon-u. 6.

HERZL L. M. épület üvege-
zési vállalat,
BUDAPEST, VII., Károly-körút 7. sz.

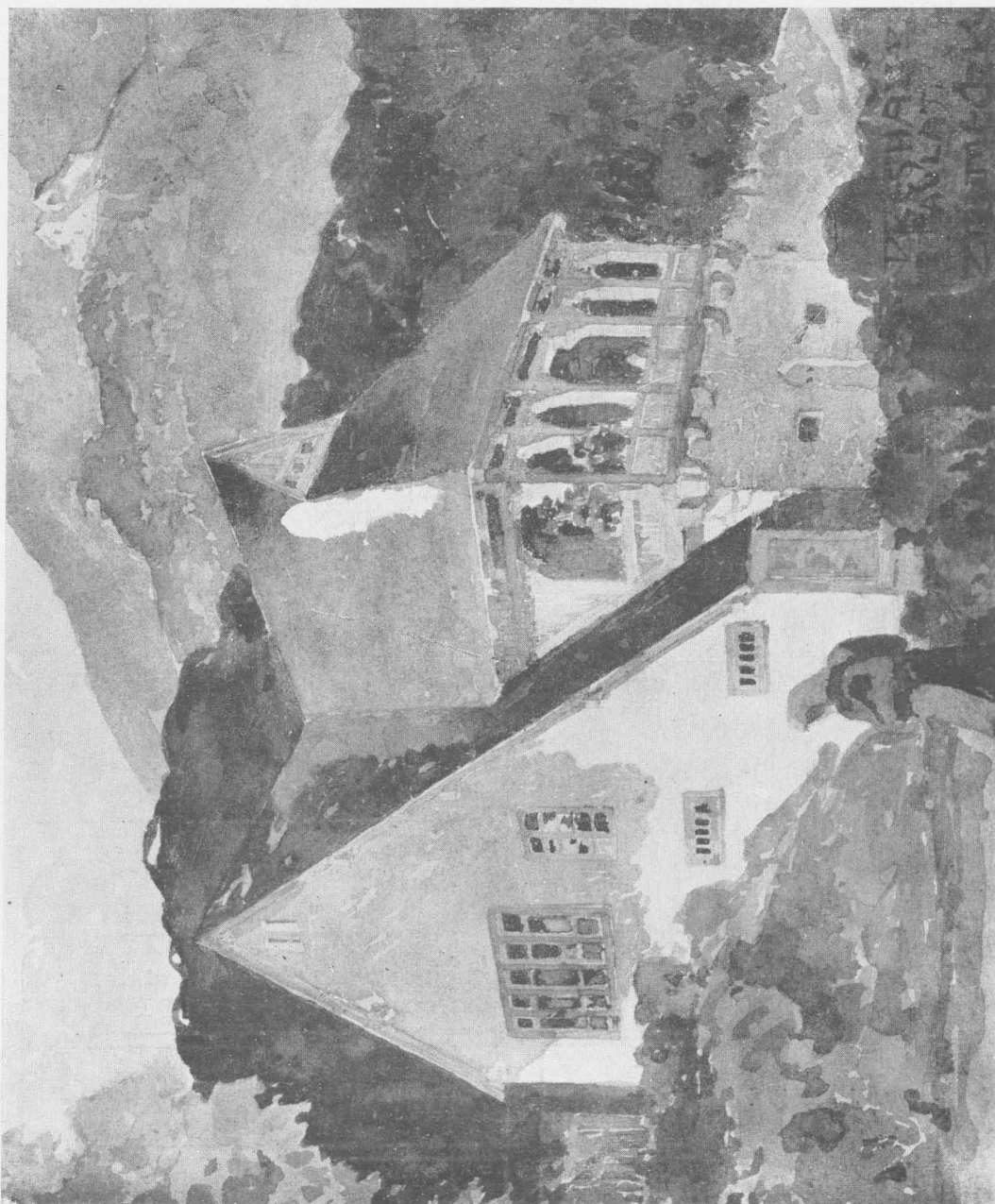
Krisztián és Novák szobrászok
Telefon 80—00
műterem: Budapest, VI., Kmetty-utca 20. sz.
Ajánlják magukat homlokzat, e. em. dísz. m. névk. s ipar-
művészeti tárgyak kivételére minden stílusban.

KLOPFER JAC. csász. és kir.
udvari üveges
Budapest, VII., Dohány-u. 10. Telefon 17—88.

RÁKOS MANÓ szobrász
Budapest, VII., Bálint-u. 7. saját ház.
Készít: mindennemű gipsz-, kő-, műkő-, stuccatur-, Rabitz-
műmárvány-munkákat. Telefon 52—52.

Fűtés, szellőztetés, világítás, vízvezeték
Hoffman Miklós és Rohonci Hugó
magánmérnök Telefon 96—96.
Budapest, VI. ker., Podmaniczky-utca 14. sz.

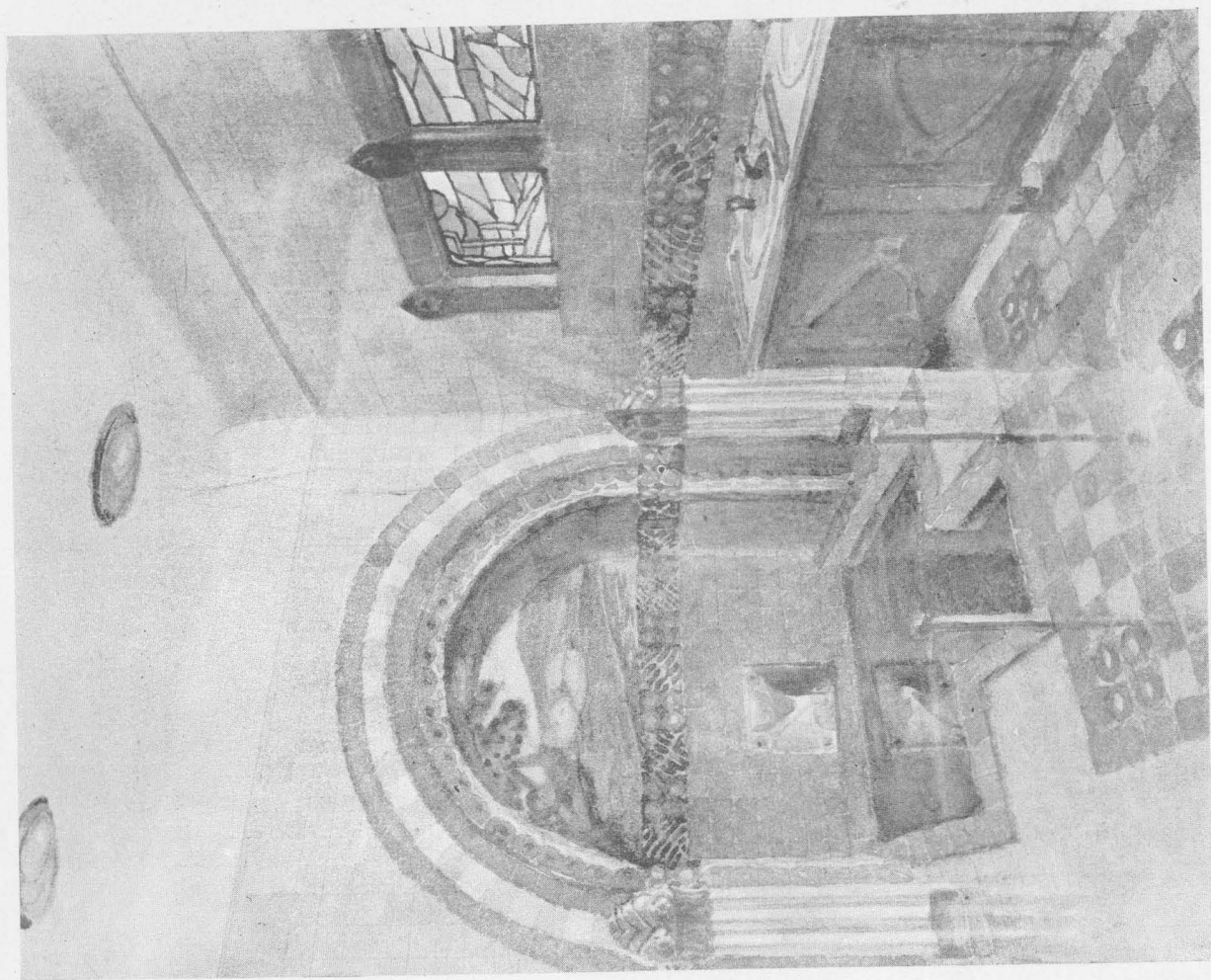
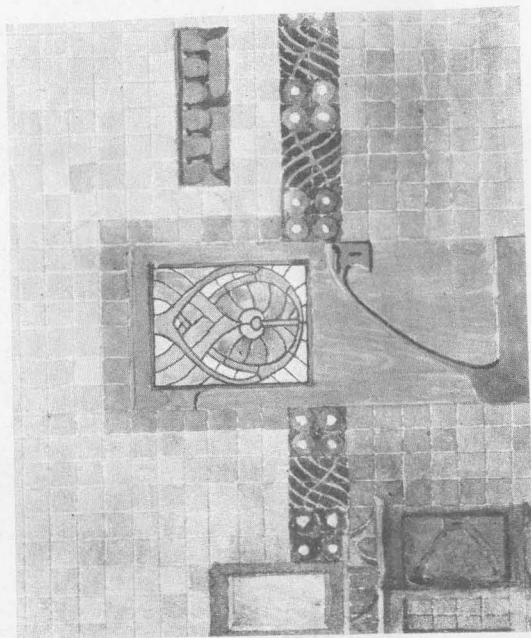
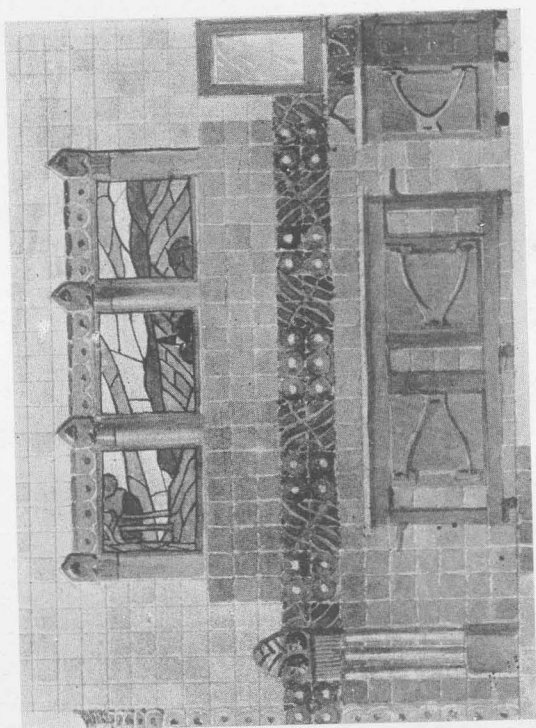
REITZER FERENC festő és
mázoló.
BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 32. SZ.
TELEFON-SZÁM 11—81.

PRÉSHÁZ.

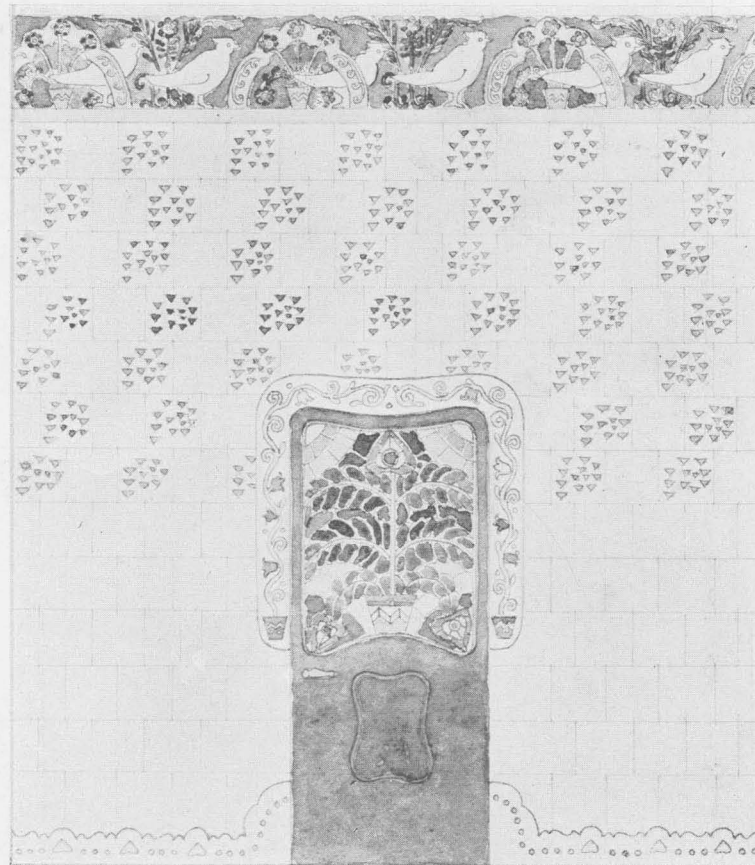
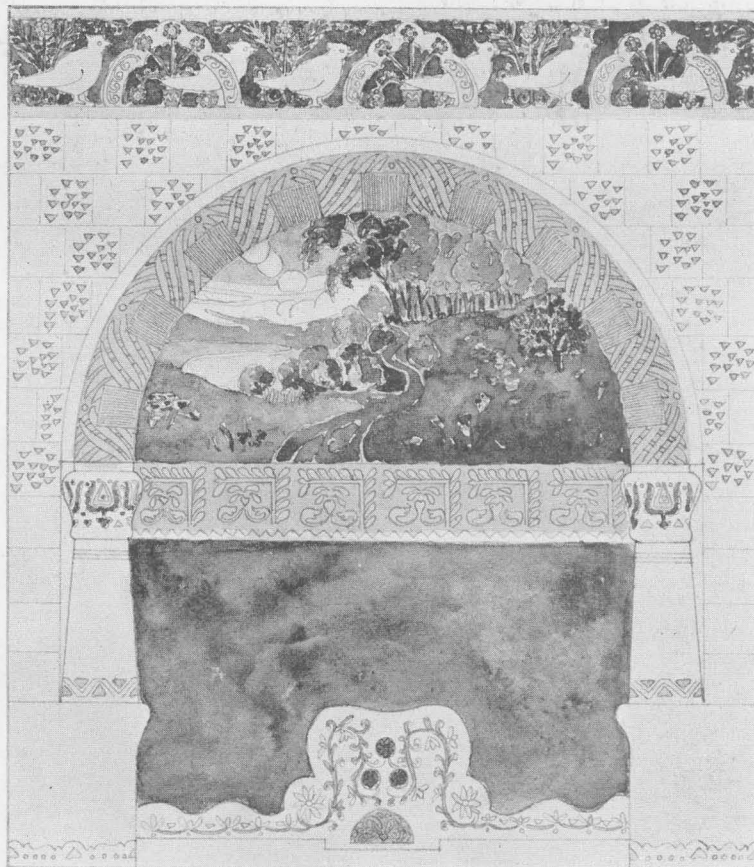
ÉPÍTÉSZETI HALLOGATÓK TERVPÁLYÁZATA.
(HAUSZMANN-PÁLYÁZAT.)

I. Díj. — ZRUMETZKY DEZSŐ,
IV. ÉVES ÉPÍTÉSZ.

FÜRDŐSZOBA KIKÉPZÉS.

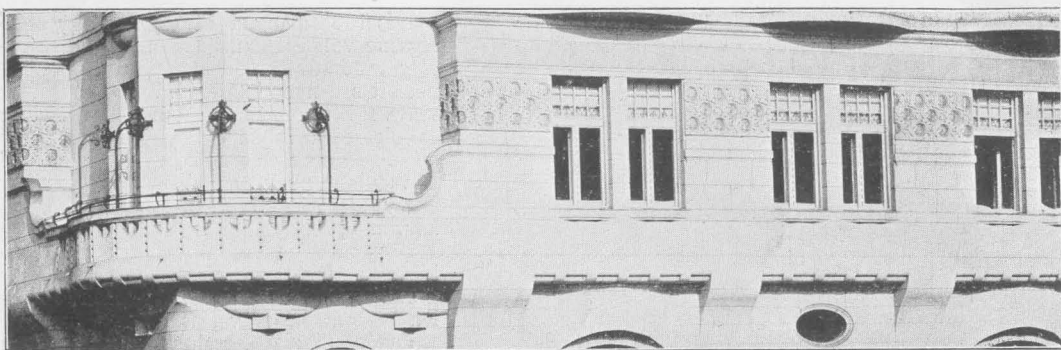
ÉPÍTÉSTANHALLGATÓK TERVPÁLYÁZATA,
(RÓTH-PÁLYÁZAT.)

FÜRDŐSZOBA KIKÉPZÉS.

ÉPÍTÉSZETI HALLGATÓK TERVPÁLYÁZATA
(RÓTH-PÁLYÁZAT.)

I. DIJ. LOSSÁNYI BÉLA
III. ÉVES ÉPÍTÉSZ.

A műtermekből.

Vágó László és József.

A Magyarországi 'Könyvnyomdászok és Betűöntők Segélyező Egyesülete a Sándor-tér, Kölcsey- és Bérkocsis-utcával határolt telektömbjén modern bérpalotát óhajtott emelni. Az épület tervezésével és a művezetéssel Vágó László és József műépítészeket bízta meg.

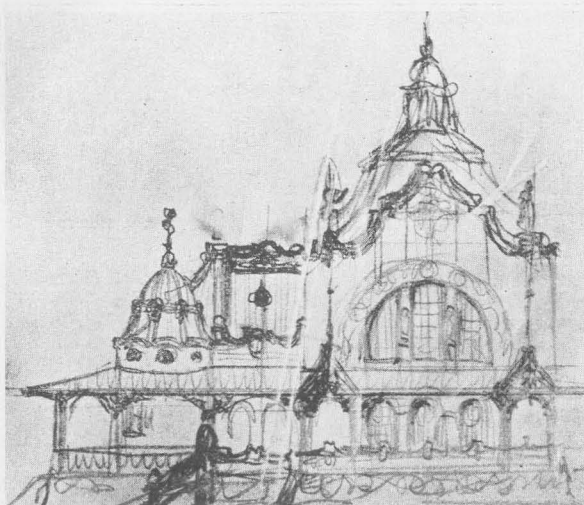
A Gutenberg-Otthon.

A feladat eléggé bonyolódott volt, mert míg egyrészt bérlakások építésével az egyesület befektetett tőkéjének kellő biztosítását kellett elérni, másrészt a nyomdász munkásság hivatali és egyleti helyiségeit kellett a legnagyobb kényelemmel elhelyezni, sőt ezenkívül óriási díszterem is van az

VÁZLAT.

VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

VÁZLAT.

VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

épületben, mely színelőadások tartására is alkalmas. Mindezek a helyiségek úgy vannak csoportosítva, hogy céljaiknak legjobban megfeleljenek, a közlekedési és tűzbiztonsági követelményeket legnagyobb mértékben kielégítik és hogy az egyleti, valamint a díszteremben tartott előadások és mulatságok nagy és zajos forgalma a lakók nyugalma nem háborítja.

A Főherceg Sándor-téren van a lakók bejárata, akik az épület négy emeletét foglalják el. A 38 elegánsan kiállított lakást két tágas lépcsőház, személy- és teherfelvonó szolgálja.

Teljesen elkülönítve ettől, a Kölcsey- és Bérkocsis-utcákban vannak az egyleti helyiségek bejárói, mindkét oldalon egy-egy külön lépcsővel, mely csak a félemeletre vezet. Itt vannak a különböző irodák, előadó, olvasó-, játszó- és gyűléstermek, könyvtár, „Typographia” szerkesztősége stb., melyek együttesen 125 méter utcai homlokzatot és mintegy 1200 négyzetméter területet foglalnak el.

A két 4 méter széles egyleti bejáratot egy 30 méter hosszú csarnok köti össze, mely csarnok a díszterem előcsarnoka, ruhatára és buffetje.

Maga a díszterem az udvar területét foglalja el és színpaddal, öltözőkkel felszerelve színelőadások tartására is alkalmas, míg a tulajdonképpeni udvar csak két emeletessel e felett van.

Az udvar tágas kiképzése egyszerű, simára meszelt falakkal; egyetlen dísz a magyaros vaskorlát és a falakat védő majolikaburkolat.

A földszintnek utcára néző területét üzletek foglalják le, köztük az egyik sarkon egy kávéház, a másik sarkon vendéglő, közvetlen kapcsolatban a nagyteremmel, melynek mulatságokon kiegészítő részét képezik. Ugyanígy kiegészítésként szolgál a pincében elhelyezett tekepálya s a mellette levő tágas terem is.

Az építkezés 850.000 koronába került s így a telekkel együtt 1.250.000 korona értéket képvisel. A befektett tőke tisztán körülbelül 70%-ot jövedelmez.

Az egész épületnél legnagyobb gondossággal ügyeltek a tervezők, hogy úgy külsejében, mint belsejében minden részlet harmonikus, modern

művészi összhanggá olvadjon. Nagy segítségükre volt e munkájukban Kernstock Károly festőművész, aki a homlokzaton alkalmazott s a nyomtatást ábrázoló képeket tervezte. E képek kivitele, monumentális jellege és olcsósága folytán figyelemreméltó. Az alakok egyszerűen csak körvonalaik vannak a vakolatalapban, a háttér pedig zöld és arany, magyaros mintájú szőnyeg. Maga a körvonal jó hüvelykujj vastagságú bemélyítés.

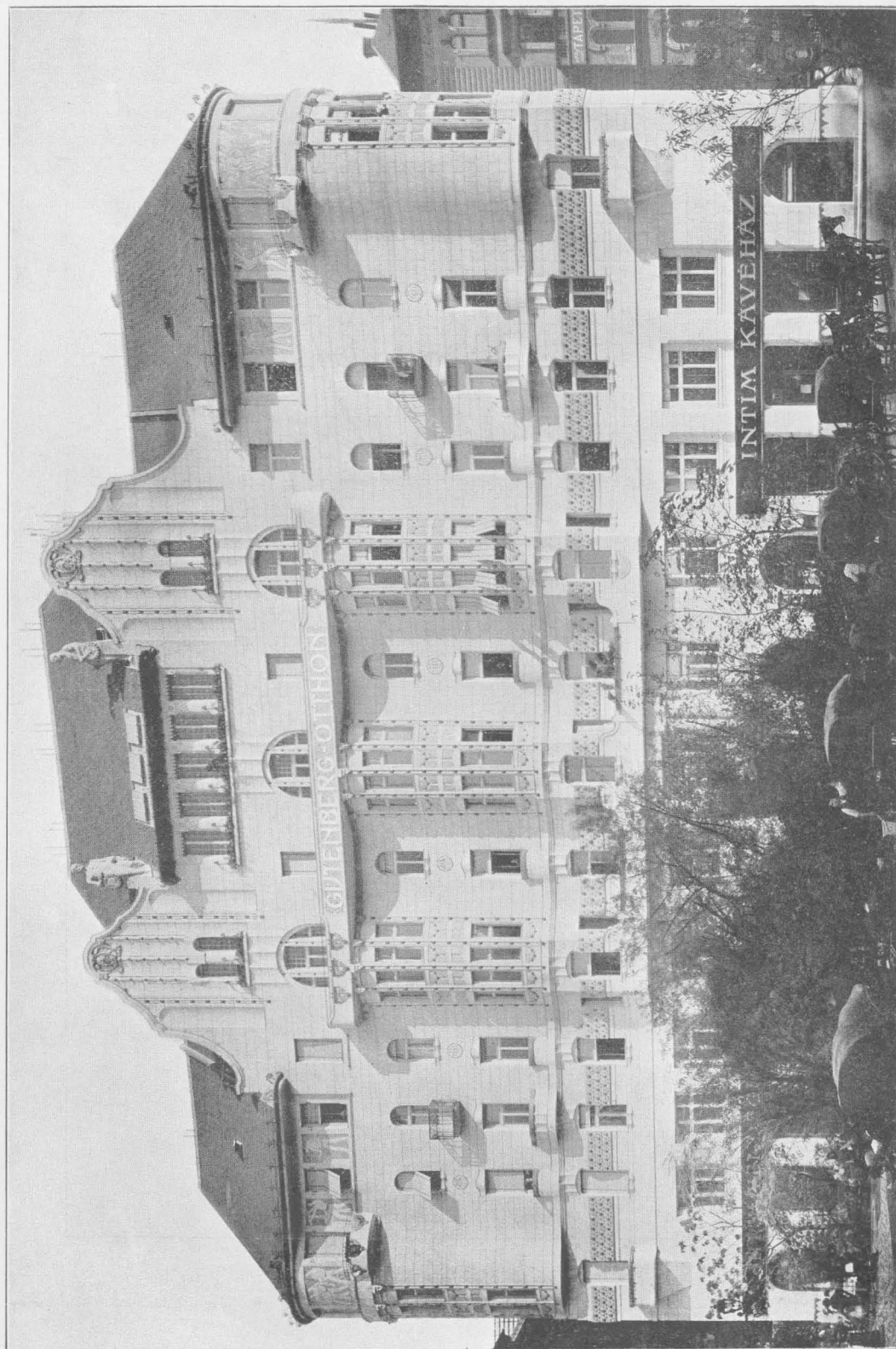
Ugyancsak művészi alkotás a homlokzat közepén levő, műtermet szegélyező két munkás-szobor, Szamovolszky-Gách és Bethlen szobrászok művei is.

Egyéb dísz a homlokzaton alig van. A sok gipsz-díszítés mellőzésével a művészi hatást a tömeg, ablakok jó elosztása, néhány erkély kellemes, puha hajlása, az oromfalak nemes, magyar vonala érvényesíti. Néhány kellemes szín, majolika-dísz és aranyozás s a nyomasztóan nagy épület kedvessé, könnyeddé válik anélkül, hogy el-

VÁZLAT.

VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

A GUTENBERG-OTTHON.

FŐHOMLOKZAT.

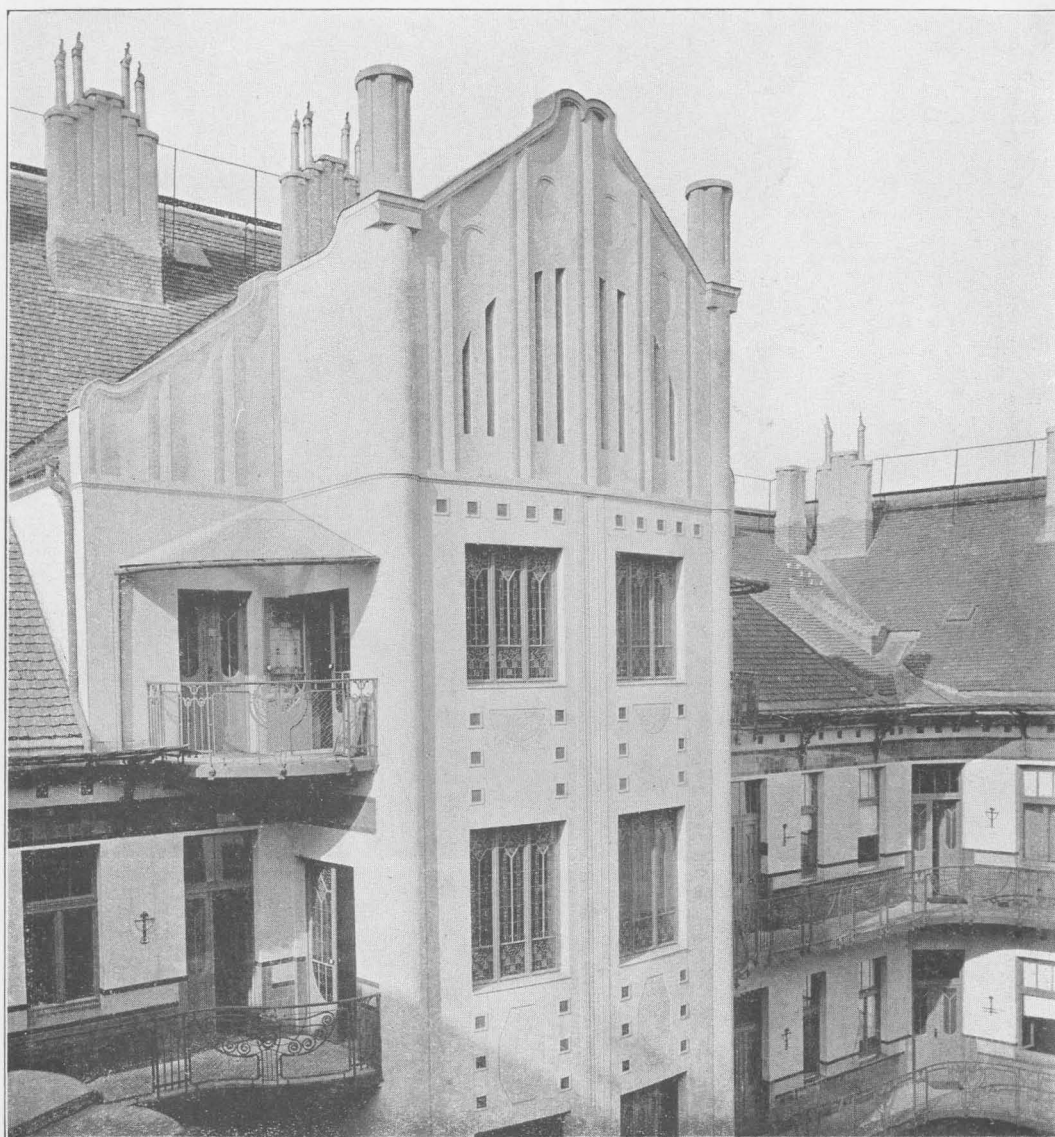
TERVEZTÉK: VAGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

A GUTENBERG-OTTHON.

HOMLOKZATRÉSZLET.

TERVEZTÉK: VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

LÉPCSŐHÁZ ÉS UDVARRÉSZLET.

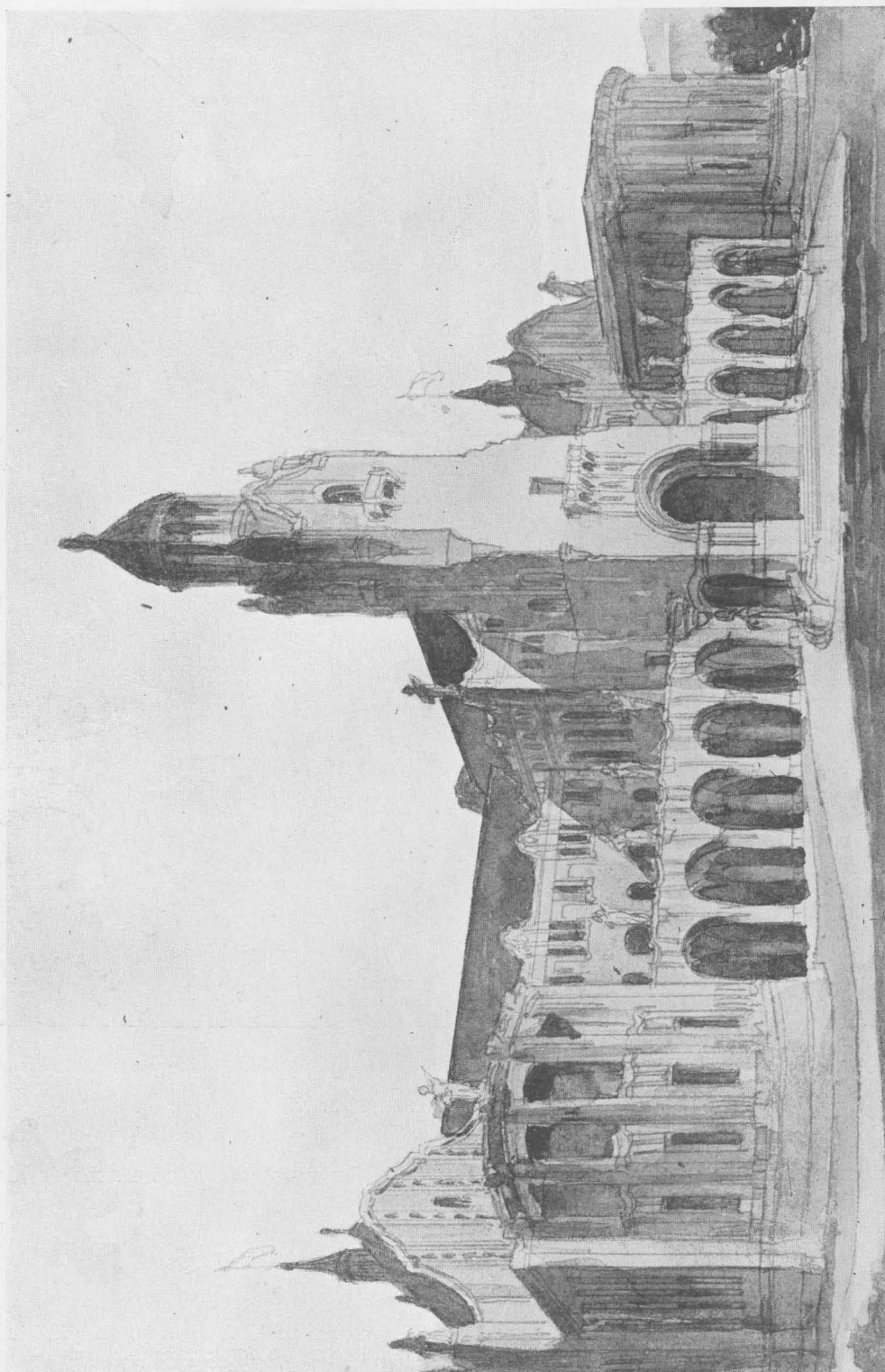
A GUTENBERG-OTTHON.

VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

veszteni erőteljes, férfias külsejét, melylyel a munkás-összetartás dicsőségét hirdeti.

Az épület föld-, kőműves- és elhelyező-munkáit *Schumann Antal* készítette, a vízvezetékberendezést *Tholt István*, a falburkoló-munkát *Walla József*, padozatot az Egyesült parket-gyárak, a

hézagmentes padlót *Doloment* padlógyár, bádogos-munkát *Spiegler Samu*, üveges-munkát *Kohn Vilmos*, szobafestő-munkát *Kurbel József*, mázoló-munkát *Steinhausel és Kölber*, tapétákat *Sieburger és Tsa*, a majolikákat *Zsolnay-gyár*, a felvonógépet *Kovács és Szalai* készítették.

ESZÉKI VÁROSHÁZA TERVE.

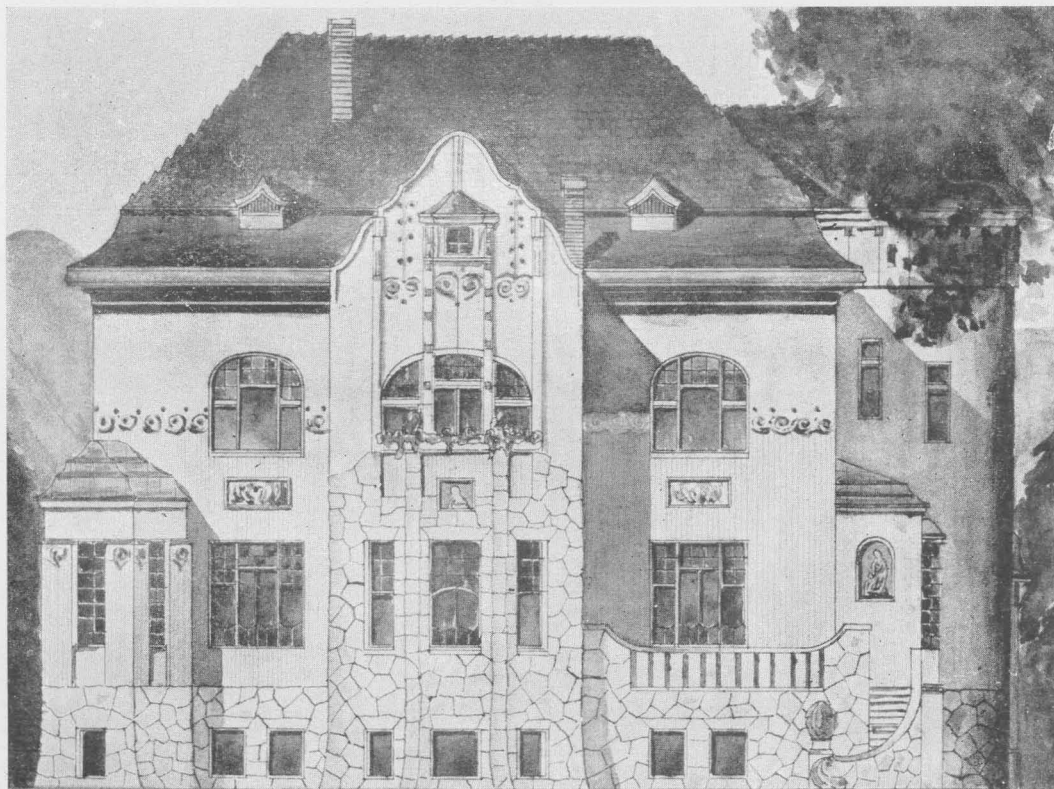
TÁVILATI KÉP.

TERVEZTÉK: VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF.

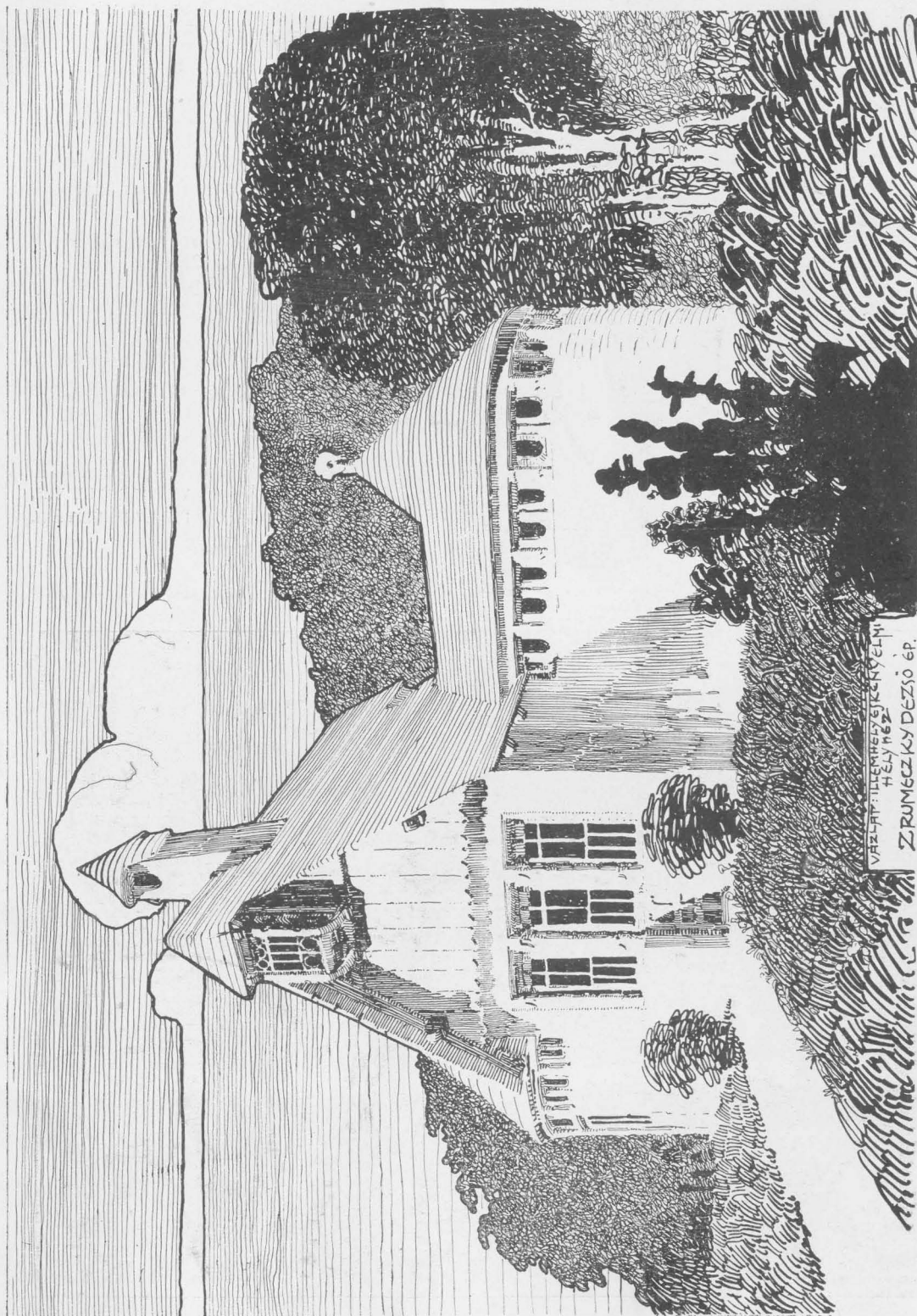
FALUSI HÁZ.

WERNER FRIGYES,
IV. ÉVES ÉPÍTÉS.

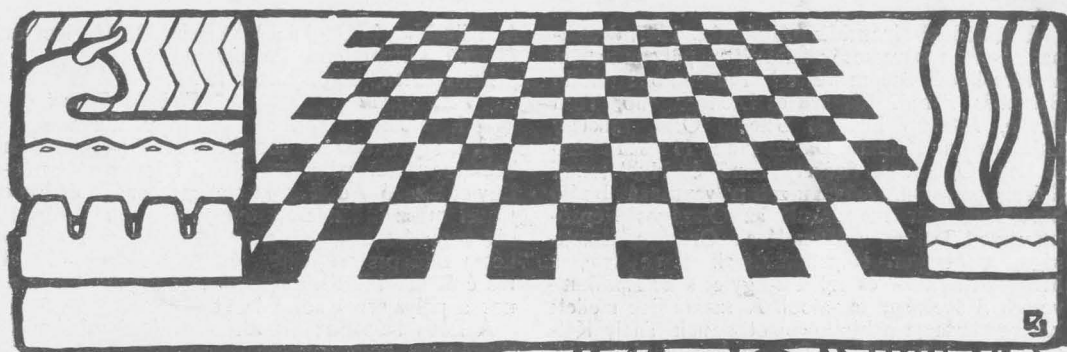
CSALÁDI LAKÓHÁZ.

WELLISCH ANDOR II. ÉVES ÉPÍTÉS.

VÁZLAT.

ZRUMETZKY DEZSŐ, IV. ÉVES ÉPÍTÉSZ.

Reitzer Jenő fejlece.

KRONIKA

A tőzsdepalota átadása. A tőzsdepalotának végleges átvétele alkalmából a tőzsde tanácsa **Alpár Ignác** tervező építőművész érdemeinek elismeréséül plakettet veretett, melynek előlapját **Alpár Ignác**-nak és **Kornfeld Zsigmond**-nak (a tőzsde elnökének) domború mellképe, a hátsó lapját pedig a börze távlati képe díszíti. Az arany plakettet a tanács valamennyi tagja által aláírt levél kíséretében juttatta **Alpár**hoz.

A levélből, mely a legnagyobb elismerésnek öszinte megnyilvánulása a tervező építőművészszel szemben, ideiktattunk néhány sort:

„... Erkölcsei jelentősége e műnek elsősorban s ezt kereskedőkből alakult testületünk ezen alkalommal is hangoztatni akarja, hogy egy elvállalt kötelezettség kifogástalan teljesítése nyilvánul meg benne. Amit Nagyságod tervei előterjesztésekor megtenni megígért, az valóra vált s nincs épületünknek olyan részlete, olyan zuga, amelyről jó lélekkel azt állíthatnánk: ez nem az, amit reméltünk, ez más, mint amiről szó esett közöttünk... Ami pedig Nagyságod alkotásának szellemi jelentőségét illeti, őszinte tisztelettel és örömmel kell adóznunk azon fényes géniusznak, mely Nagyságodat műve megalkotásánál vezérelte. Egy valódi művészlélek győzelmét jelenti az a közönyös anyag felett, mert az épület harmónikus egyszerűségével, monumentálisával valóban megragadja az szemlélőt s szépiességét teljes mértékben kiélegeti. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde nevében tehát kedves kötelességet teljesítünk, amikor Nagyságodnak e sorok útján hálás köszönetet mondunk nehéz feladata mesteri megoldásáért...”

„Otthon” Házépítő-Szövetség. A tarthatatlan lakásviszonyok és a házbéruzsora tömörülésre készítette a fővárosban élő tisztviselőket megfelelő családi házak építése érdekében. 4000 család szervezkedett „Otthon” Házépítő-Szövetség cím alatt. A szövetség védnöke gróf **Batthyány** Tivadar, elnöke **henney Hennyey** Vilmos dr. posta-távirda igazgató, műszaki tanácsosa **Kopeczek** György okl. építész. A szövetség ügyeit központi tanács vezeti, az irodai ügyek az ügyvezetésre vannak bízva, melynek tagjait a közgyűlés választja. A szövetség külföldi bankcsoporttal finanszíroztatja az építkezést és az ez irányú tárgyalások oly előrehaladt stádiumban vannak, hogy a jövő évben két, egyenként 500 házaspár kiépítése belga pénzzel megkezdődik. Az „Otthon” Házépítő-Szövetséget a hatóságok is igen hathatósan támogatják és működésében elősegítik.

A kecskeméti elmebetegek háza tervpályázata. A belügyminisztérium által a kecskeméti építendő elmebetegek háza terveire hirdetett pályázatra 16 pályamű érkezett be, ezekkel a jelzőkkel: 1. „Péntek”. 2. (Kettős körben vörös kereszt). 3. „Soranus”. 4. „Csoportosított fürdőhelyekkel”. 5. „Kolonía”. 6. „Open door”. 7. Kecskemét város címere. 8. „Lelki betegeknek”. 9. „Humanitás”. 10. (Fehér mezőben vörös kereszt). 11. „Több pénz”. 12.

„Dymphné”. 13. „Világosság”. 14. „Realis”. 15. „Lux”. 16. „Humanitás”. A bíráló bizottság tagjai ezek: dr. Chyzer Kornél min. tan. elnök és Jendrassik Alfréd műsz. tan., dr. Babarci Schwarzer Ottó, dr. Konrád Jenő elmeorvosintézet igazg. Nagy Virgil építész, a M. M. és É.-E. részéről, Jakab Dezső, a M. E. részéről.

A Rákóczi-síremlék pályázata. 1907. december 31-éig a következők küldték be pályaműveiket a városi Igazgatási Székhely Múzeumba: Holló Barnabás, Füredi Richard és Lechner Jenő, Tóth István, Markup Béla és Sztéhló Ottó, Lukácsy Lajos és Lux Kálmán, Darázs János, Hikosch Rezső és Beck O. Fülöp, Székely Ernő és Hybl József (három pályamű.) A beérkezett pályamunkák bíráló bizottsága már megalakult az Országos Képzőművészeti Tanács, a Műemlékek Országos Bizottsága, a Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet s az Építőművészek Szövetsége tagjaiból. A szakértők mellett kinevezett tagja a bíráló bizottságnak Thaly Kálmán orsz. képviselő, a Rákóczi-kor történetírója. A bíráló bizottság ítéletének megtörténte után a pályaműveket tizennégy napig közszemlére állítják ki a Szépművészeti Múzeumban.

Tervezési hirdetmény. A Magyar Építőművészek Szövetsége által kiírt 1908. évi Wellisch Alfréd-féle pályázatra. Tervezendő egy tágas téren, szabadon álló mozgókép-színház. Az épület helyiségei legyenek: 1. A színházterem, mintegy 360-00 m²

alapterülettel; 2. Tágas előcsarnok könnyen hozzáférhető, a közlekedést nem akadályozó pénztárral. 3. Az előcsarnokból nyíló büfé, ruháztató (klozetek stb.). 4. A vászonfüggöny mögött kis színpadszerű pódium, melyről esetleg előadások tarthatók legyenek, két kisebb öltözővel. 5. A színpaddal szemben a vetítő-gépszámra zárt, magasabban fekvő kamra, tűzbiztosan elzárva a közönségtől, külön lépcsővel. 6. Gondoskodni kell róla, hogy a mozgókép-előadásokat magyarázó számára, valamint egy pianinó számára egy-egy alkalmas pódium legyen. A nagyterembe érkező és a belőle kitóduló közönség egyaránt ne találkozzék. Megfelelő bőséges számú kijárókról kell gondoskodni. Az épület teljesen tűzbiztosan tervezendő; a modern szerkezetek is felhasználhatók. Az ülések és esetleges páholyok elrendezése az alaprajzban feltüntetendő. A 3. alattiak az előcsarnokkal architektonikus kapcsolatban legyenek. Készítendő a szükséges alaprajzok, két metszet, két homlokzat 1:100 méretben és egy távlati kép. Pályaművek lepecsételve, jelíggel levéllel ellátva 1908. évi február 29-én este 6 óráig a Magyar Építőművészek Szövetsége titkári hivatalában (IV., Ferenciek-tere 7., I. em. 6.) benyújthatók. Pályadíjak: 400, 200, 100 korona. A pályázaton résztvehetnek III. és IV. éves m. kir. József-műegyetemi rendes és rendkívüli hallgatók (társas szerzők művei nem díjazhatnak).

A pályabírási tagjai: Wellisch Alfréd, Komor Marcell, Orbán Jenő, Pogány Mór.

Budapest, 1908. január hó.

Pecz Samu

I. mester.

Fleischl Róbert

ü. v. titkár.

A nagyvárad harmadik vashíd pályázatán beérkezett hét pályamű elbírálására a Mérnök-Egylet Czako Adolf műegyetemi tanárt és Beke József műszaki tanácsost delegálta. A bíráló bizottság nagyvárad tagjai előreláthatólag már a jövő héten Budapestre jönnek és itt a Mérnök-Egylet részéről kiküldött bírálóbizottsági tagokkal döntenek a pályatervek sorsa felett.

A Lloyd-épület átalakítása. A Lloyd-társulat elhatározta, hogy a Ferenc-József-terén levő Lloyd-épületre még két emeletet építtet. Az építést nyomában megkezdik, mielőtt a társulat helyiségeit ideiglenesen áthelyezheti a Magyar Kereskedők Házába, amelynek átalakítási munkái most folynak. A Lloyd-társulat az építési költségekre a napokban egymillió koronás kölcsönt kötött le.

Az aradi tűzérkaszánya építése. ügyében kiküldött vegyesbizottság Varjassy Lajos polgármester elnöke

lele alatt múlt héten ülést tartott és ez alkalommal elfogadta a kivétel alapjául a *Tabakovics* Emil aradi műépítész által készített terveket. A műszaki iratokat most a vegyesbizottsági ülésen felvett jegyzőkönyvvel együtt felterjesztik a hadügyminiszterhez és remélik, hogy az oly hosszú idő óta húzódó tűzérkaszánya építkezését a jövő évben megkezdhetik.

Népfürdő-építés. Az országos magyar népfürdőegyesület a VI. kerületi munkásnegyedben, a Váci-út közelében közcélú népfürdőt fog építtetni 130.000 korona előirányzott költséggel. Az előmunkálatok e tárgyban már folyamatba tétettek.

Tervpályázati határidők:

1908 február 20. A zombori törvénykezési épület pályázata. Tervek az igazságügyminisztérium segédhivatalában nyújthatók be. Építési költség 650,000 korona. I. díj 2000 K, II. díj 1400 K, III. díj 800 K. Megvétel 500 K.

1908 február 26. Kossuth Lajos szobra. A székesfőváros tanácsánál. Költség 700,000. Díjak: 8000, 6000, 4000 és 3000 K.

1908. április 1. Község-ház terve. A magyar-kanisai előjárásnál. Költség 250,000 K. I. díj 700 K, II. díj 400 K. Megvétel 300 K.

1908 április 15. Közös hadügyminiszteri palota terve. Bécsben a hadügyminisztériumnál. Költség 8.600,000 K. I. díj 20,000 K, II. díj 15,000 K, III—III. díj 5000—5000 K. Megvétel összesen 10,000 K.